

Propozycja ujednoliconego programu nauczania onkologii w Polsce

Katedra Onkologii Akademii Medycznej we Wrocławiu

Wytyczne:

- POLANICA 1998
- POZNAŃ 1999
- KRAKÓW 2000
- Wrocław 2006

Rozporządzenie ministra edukacji narodowej i sportu z dnia 18 sierpnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia **standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia. *Dziennik ustaw* nr 194, pozycja 1985.**

- **Minimalne** obciążenie zajęciami z onkologii dla kierunku lekarskiego to **40 godzin**
- Rozporządzenie to w sposób jednoznaczny zalicza onkologię do **kierunkowych** przedmiotów klinicznych na które w sumie przeznaczonych jest **2385 godzin** ($40 \text{ godzin} = 1,68\%$)
- Wymagane treści programowe: epidemiologia, etiopatogeneza i profilaktyka nowotworów; badania przesiewowe; onkologia szczegółowa poszczególnych narządów i układów, z uwzględnieniem patogenezy, symptomatologii, algorytmów diagnostycznych, ogólnych zasad leczenia i jego wyników; elementy opieki paliatywnej, relacje lekarz - chory

Propozycja ujednoliconego programu nauczania onkologii w Polsce

Prezentowana propozycja wspólnego dla wszystkich uczelni medycznych w Polsce kursu integrującego wiedzę z onkologii wykorzystuje doświadczenie i rekomendacje:

- Europejskiego Towarzystwa Edukacji Onkologicznej
- Międzynarodowej Unii Zwalczenia Raka, a także
- uzgodnienia Akademickiej Sieci Onkologicznej w Polsce.

Berner J, Bręborowicz J, Jassem J, Kornafel J, Woźniak L.
Przeddyplomowe nauczanie onkologii – postulaty.
Nowotwory 1998; 48: 547-548.

- Istnieje konieczność koordynacji nauczania onkologii w ramach zajęć z przedmiotów klinicznych i przedklinicznych

„Wszyscy nauczamy onkologii”???

- Propozycja programu nauczania zmierza do unikania powtórzeń wiadomości z innych przedmiotów, szczególnie przedklinicznych
- Projekt przewiduje koordynację treści onkologicznych przekazywanych studentom w ramach poszczególnych dyscyplin przedklinicznych i klinicznych

Berner J, Bręborowicz J, Jassem J, Kornafel J, Woźniak L.

Przeddyplomowe nauczanie onkologii – postulaty.

Nowotwory 1998; 48: 547-548.

- Zajęcia praktyczne (ćwiczenia i seminaria) z onkologii klinicznej dla studentów VI roku wydziałów lekarskich nie mogą zajmować mniej niż **60 godzin**
- Zajęcia z propedeutyki onkologicznej dla studentów wstępujących na lata kliniczne (III rok studiów) wydziałów lekarskich powinny się odbywać w wymiarze co najmniej **15 godzin**

Wydział Lekarski

Propedeutyka onkologii (III rok studiów)

- **15 godzin seminariów – III rok studiów**

Onkologia (VI rok studiów)

- **10 godzin wykładów – VI rok studiów**
- **50 godzin ćwiczeń – VI rok studiów**

Wydział Lekarski - efekty kształcenia

Znajomość wczesnych i późnych objawów chorób nowotworowych.

Umiejętność:

- zebrania wywiadu onkologicznego i badania pacjenta z podejrzeniem lub rozpoznaniem nowotworu złośliwego.
- dobrania metod diagnostycznych i stopniowania nowotworów
- postępowania z chorym w trakcie leczenia onkologicznego i po jego zakończeniu.
- wykorzystania systemu badań przesiewowych w Polsce
- kontaktowania się z chorym onkologicznym i jego rodziną

Znajomość zasad :

- onkologicznego leczenia skojarzonego,
- wykonywania prostych zabiegów diagnostycznych i pielęgnacyjnych oraz rehabilitacyjnych po leczeniu onkologicznym, protezowania, wsparcia pozamedycznego
- postępowania w przypadku powikłań po leczeniu i w sytuacjach zagrożenia życia u chorego onkologicznego.
- organizacji walki z rakiem w Polsce i współpracy z wyspecjalizowanymi ośrodkami onkologicznymi i rejestrami nowotworów

Wydział Lekarski

Główny nacisk w projekcie programu położono na zagadnieniach związanych z:

- radioterapią
- leczeniem skojarzonym
- chemioterapią guzów litych
- tych zagadnieniach chirurgicznych, które są zazwyczaj obce chirurgom ogólnym
- praktyczną wiedzą o zapobieganiu i wczesnemu rozpoznawaniu nowotworów w najczęstszych lokalizacjach narządowych

Wydział Lekarski

Uwypuklone są:

- znaczenie **profilaktyki pierwotnej wtórnej i „czujności onkologicznej”** u lekarzy wszystkich specjalności
- strategiczna rola lekarzy podstawowej opieki medycznej w wykrywaniu nowotworów na wczesnych etapach ich zaawansowania klinicznego

Propedeutyka onkologii – kurs wstępny z onkologii dla studentów III roku WL

Zajęcia dla studentów III roku mają za zadanie zaznajomić słuchaczy z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi diagnostyki i terapii nowotworów, skali problemu, zasad i konieczności współpracy pomiędzy lekarzami onkologiami a specjalistami innych dziedzin medycyny, psychologami, rehabilitantami.

Powinny one umożliwić lepsze zrozumienie informacji o chorobach nowotworowych zdobywanych w trakcie zajęć z innych dziedzin, a w szczególności: chorób wewnętrznych, chirurgii, ginekologii, hematologii, pediatrii.

Propedeutyka onkologii – kurs wstępny z onkologii dla studentów III roku WL

5 seminariów po 3 godziny:

- Nowotwory jako problem medyczny i społeczny. Mierniki epidemiologiczne. Zarys epidemiologii nowotworów złośliwych
- Wczesne objawy chorób nowotworowych. Profilaktyka pierwotna nowotworów. Badania przesiewowe
- Strategia leczenia nowotworów
- Leczenie wspomagające w onkologii i problem jakości życia
- Psychologiczne aspekty choroby nowotworowej

Wydział Lekarski

Zajęcia dla studentów VI roku

Zajęcia dla studentów VI roku mają charakter **kursu integrującego (systematyzującego)** dotychczasowo zdobyte wiadomości i umiejętności zdobyte na innych zajęciach przedklinicznych i klinicznych w zakresie etiologii, epidemiologii, profilaktyki, rozpoznawania i leczenia chorób nowotworowych oraz kontroli i postępowania po leczeniu onkologicznym

Wydział Lekarski - ćwiczenia

50 godzin ćwiczeń podzielonych na 4 bloki tematyczne dla studentów VI roku WL

Blok ćwiczeń poświęconych:

- praktycznemu zastosowaniu radioterapii (14 godzin)
- leczeniu nowotworów narządów klatki piersiowej, głowy i szyi, gruczołów dokrewnych, tkanek miękkich, kości i skóry (12 godzin)
- leczeniu nowotworów układu moczowo-płciowego i raka piersi (12 godzin)
- leczeniu nowotworów przewodu pokarmowego. Leczenie innych nowotworów. Sytuacje szczególne w onkologii. (12 godzin)

Wydział Lekarski - wykłady

5 wykładów po 2 godziny dla studentów VI roku WL

- Epidemiologia i wyniki leczenia nowotworów, rejestracja nowotworów. Organizacja walki z rakiem w Polsce.
- Strategia rozpoznawania i leczenia nowotworów. Rola lekarza pierwszego kontaktu w rozpoznaniu nowotworu i opiece nad pacjentem onkologicznym. Postępowanie z chorym po zakończeniu leczenia onkologicznego.
- Radioterapia: podstawy fizyczne, techniki, zastosowanie promieniowania jonizującego w onkologii. Miejsce radioterapii w programach leczenia skojarzonego. Skuteczność leczenia energią jonizującą: promienioczułość i promieniouleczałość nowotworów, odczyny popromienne.
- Zasady i techniki zastosowania radioterapii w nowotworach o różnej lokalizacji. Radioterapia jako element leczenia oszczędzającego narząd lub jego funkcję.
- Leczenie systemowe guzów litych i jego wydolność. Sytuacje szczególne w leczeniu nowotworów. Leczenie onkologiczne a zachowanie zdolności prokreacji. Krytyczna interpretacja wyników badań klinicznych. Nowe leki w onkologii.

Berner J, Bręborowicz J, Jassem J, Kornafel J, Woźniak L.
Przeddyplomowe nauczanie onkologii – postulaty.
Nowotwory 1998; 48: 547-548.

Zapewnienie przynajmniej **30 godzin** seminariów i ćwiczeń prowadzonych przez jednostki onkologiczne uczelni dla:

- Wydziałów Stomatologicznych
- Pielęgniarstwa
- Zdrowia Publicznego

- oraz **15 godzin** dla Wydziału Farmacji

Wydział Lekarsko-Stomatologiczny

Liczba godzin

- **Onkologia ogólna - III rok studiów**
15 godzin seminariów
- **Onkologia - V rok studiów**
15 godzin ćwiczeń

Wydział Lekarsko-Stomatologiczny

Efekty kształcenia

Zagadnienia specyficzne dla WL-S:

Rozpoznawanie i leczenie:

- **powikłań** wczesnych i późnych w obrębie błony śluzowej jamy ustnej występujące po leczeniu onkologicznym
- stanów przednowotworowych i zmian nowotworowych w obrębie błony śluzowej jamy ustnej
- najczęstszych zespołów paranowotworowych manifestujących się min. w obrębie jamy ustnej

Kliniczna ocena układu chłonnego szyi

Umiejętność pobierania materiału do badań morfologicznych i współpracy z pracownią histopatologiczną

Wydział Lekarsko-Stomatologiczny

Onkologia ogólna - III rok

15 godzin seminariów (5 seminariów po 3 godziny)

- Epidemiologia nowotworów złośliwych. Mierniki epidemiologiczne. Wyniki leczenia nowotworów złośliwych. Profilaktyka pierwotna nowotworów (zarys etiologii nowotworów złośliwych). Badania przesiewowe. Organizacja walki z rakiem w Polsce.
- Metody diagnostyczne stosowane w onkologii. Wczesne objawy chorób nowotworowych. Kontrola po leczeniu przeciwnowotworowym.
- Strategia leczenia nowotworów. Podstawy chirurgii onkologicznej, chemioterapii i radioterapii.
- Leczenie wspomagające w onkologii i problem jakości życia. Sytuacje szczególne w leczeniu nowotworów. Medycyna paliatywna.
- Psychologiczne aspekty choroby nowotworowej.

Wydział Lekarsko-Stomatologiczny

Onkologia - V rok

15 godzin ćwiczeń (5 ćwiczeń po 3 godziny)

- Nowotwory głowy i szyi, przerzuty do węzłów chłonnych szyi. Radioterapia.
- Nowotwory piersi, skóry i błon śluzowych.
- Rak płuca. Nowotwory tkanek miękkich i kości.
- Nowotwory przewodu pokarmowego.
- Onkologia ginekologiczna i nowotwory układu moczowo-płciowego. Leczenie onkologiczne a zachowanie zdolności prokreacji.

Pogram nauczania onkologii na Wydziałach Farmaceutycznych

Cel strategiczny kształcenia

- Zaznajomienie studentów z profilaktyką, epidemiologią, etiologią, diagnostyką i leczeniem nowotworów ze szczególnym uwzględnieniem zastosowania leczenia systemowego w leczeniu onkologicznym
- Znajomość wczesnych objawów najpowszechniej występujących nowotworów
- Umiejętność interpretacji podstawowych wyników badań diagnostycznych

30 godzin (10 seminariów po 3 godziny)

Wydział Farmaceutyczny

- Nowotwory – problem społeczny i medyczny. Wyniki leczenia i organizacja walki z rakiem w Polsce. Profilaktyka pierwotna i wtórna.
- Metody diagnostyczne stosowane w onkologii. Wczesne objawy chorób nowotworowych.
- Strategia leczenia nowotworów. Podstawy chirurgii onkologicznej. Kontrola po leczeniu przeciwnowotworowym.
- Chemioterapia nowotworów - aspekty kliniczne.
- Chemioterapia nowotworów – aktualne kierunki badań.
- Farmakoeconomiczne aspekty chemioterapii nowotworów.
- Leczenie wspomagające w onkologii i problem jakości życia. Sytuacje szczególne w leczeniu nowotworów.
- Radioterapia i radiofarmaceutyki
- Leczenie objawowe i przeciwbólowe w onkologii. Medycyna paliatywna.
- Psychologiczne aspekty choroby nowotworowej.

Program nauczania onkologii na Wydziałach/Oddziałach Analityki Medycznej

- Zaznajomienie studentów z profilaktyką, epidemiologią, etiologią, diagnostyką i leczeniem nowotworów oraz zastosowaniem markerów nowotworowych w trakcie i po leczeniu onkologicznym oraz ich znaczeniu diagnostycznym.
- Znajomość wczesnych objawów najpowszechniej występujących nowotworów.
- Umiejętność interpretacji wyników badań laboratoryjnych.

30 godzin (10 seminariów po 3 godziny)

Analityka Medyczna

- Nowotwory – problem społeczny i medyczny. Wyniki leczenia i organizacja walki z rakiem w Polsce. Profilaktyka pierwotna i wtórna.
- Metody diagnostyczne stosowane w onkologii. Wczesne objawy chorób nowotworowych.
- Strategia leczenia nowotworów. Podstawy chirurgii onkologicznej. Kontrola po leczeniu przeciwnowotworowym.
- Leczenie systemowe nowotworów - aspekty kliniczne, aktualne kierunki badań, aspekty farmakoekonomiczne. Leczenie wspomagające w onkologii i problem jakości życia.
- Podstawy radioterapii nowotworów. Sytuacje szczególne w leczeniu nowotworów.
- Zastosowanie markerów nowotworowych w onkologii. Klinika nowotworów przewodu pokarmowego. Markery: CEA, CA72-4, CA19-9, TPA, p53, AFP
- Klinika najczęściej występujących nowotworów układu moczowo-płciowego. Markery: AFP, betaHCG, CA125, CA72-4, TPA, PSA, fPSA, PAP
- Klinika nowotworów skóry, układu nerwowego, tarczycy, innych gruczołów wydzielania wewnętrznego. Markery: thyreoglobulina, kalcytonina, S100, NSE, HA, VMA
- Klinika nowotworów płuca, piersi. TPA, NSE, CEA, TK, p53, CA15-3, CEA, TPA, TK, p53, uPA.
- Leczenie objawowe i przeciwbólowe w onkologii. Medycyna paliatywna. Psychologiczne aspekty choroby nowotworowej. Leczenie onkologiczne a zachowanie zdolności prokreacji.

Program nauczania onkologii na Wydziałach Pielęgniarskich, Położnictwa, Ratownictwa Medycznego, Rehabilitacji, Fizykoterapii, Zdrowia Publicznego

Cel strategiczny kształcenia

- Zaznajomienie studentów z profilaktyką, epidemiologią, etiologią, diagnostyką i leczeniem nowotworów.
- Opieka medyczna i społeczna w trakcie i po leczeniu onkologicznym.
- Znajomość wczesnych objawów najpowszechniej występujących nowotworów.
- Umiejętność interpretacji podstawowych wyników badań diagnostycznych.

30 godzin (10 seminariów po 3 godziny)

Program nauczania onkologii na Wydziałach Pielęgniarskich, Położnictwa, Ratownictwa Medycznego, Rehabilitacji, Fizykoterapii, Zdrowia Publicznego

- Organizacja walki z rakiem w Polsce
- Profilaktyka nowotworów
- Metody diagnostyczne stosowane w onkologii. Wczesne objawy chorób nowotworowych
- Strategia leczenia nowotworów. Kontrola po leczeniu przeciwnowotworowym
- Podstawy chirurgii onkologicznej
- Chemioterapia nowotworów - aspekty kliniczne, aktualne kierunki badań
- Leczenie wspomagające w onkologii i problem jakości życia. Sytuacje szczególne w leczeniu nowotworów. Leczenie objawowe i przeciwbólowe w onkologii. Medycyna paliatywna
- Radioterapia: podstawy fizyczne, techniki, zastosowanie w onkologii
Szczegółowe zastosowania radioterapii: onkologia ginekologiczna; rak gruczołu krokowego i pęcherza moczowego, nowotwory płuca, głowy i szyi, odbytu. Rola radioterapii w leczeniu oszczędzającym nowotworów
- Postępy onkologii: rak piersi, rak jelita grubego, mięsaki tkanek miękkich i kości, nowotwory skóry
- Psychosocjalne aspekty choroby nowotworowej

